

Avsetning for forpliktelser – En veiledning for å skrive ledelsevurdering

Publisert: 20.11.2019 kl 00:09

Oppdatert: 25.11.2019 kl 14:50

[Sentrale begreper](#) [Hva skal vurderes](#) [*Last ned veiledning \(pdf\) for hvordan skrive ledelsevurdering](#)

Sentrale begreper

Regelverket:

- NRS13 – usikre forpliktelser og betingende eiendeler

Definisjon av forpliktelse

Selskapet har en forpliktelse når det har plikt til å avgi økonomiske ressurser, det vil ofte si penger, til en annen part på et fremtidig oppgjørstidspunkt. Selskapet skal reflektere dette i sitt regnskap så snart forpliktelsen er identifisert, selv om motparten er ikke kjent med den.

Forpliktelsen regnskapsføres i utgangspunktet i perioden hvor hendelsen som har gitt grunnlag for forpliktelsen har funnet sted.

Forpliktelser faller under de to følgende kategorier:

- Sikker, som for eks. plikten til å utbetale feriepenger
- Usikker, dvs. hvor størrelse eller oppgjørstidspunktet er ukjent.

Betinget forpliktelse: Plikten til å avgi økonomiske ressurser avhenger av bestemte fremtidige hendelser som foretaket ikke har full innflytelse på, for eksempel utfall i en skattesak.

Sannsynlighet

Sannsynlighet er et sentralt begrep i vurderingen av usikre og betingende forpliktelser. Det er nemlig sannsynlighetsnivå for at en hendelse med økonomisk konsekvenser inntreffer, som bestemmer om selskapet skal avsette noe for forpliktelsen i regnskapet eller ikke.

Sannsynlighetsbegreper, slik beskrevet i NRS13:

- "så godt om sikkert": Nær 100%
- "rimelig sikkert": over 90%
- "Betydelig sannsynlighetsovervekt": mellom 70% og 90%
- "sannsynlighetsovervekt": mellom 50% og 70%
- "lite sannsynlig": Mellom 10% og 50%
- "Svært lite sannsynlig": lavere enn 10%

I situasjoner hvor det er sannsynlighetsovervekt, dvs. over 50% sannsynlighet, skal en forpliktelse regnskapsføres.

Måling

Måling av forpliktelse gjøres iht. beste estimat prinsippet.

Beste estimat

Når selskapet har en forpliktelse som skal reflekteres i regnskapet med en avsetning, skal forpliktelsen måles etter beste estimat prinsippet, dvs. den mest objektive vurderingen basert på informasjon tilgjengelig på vurderingstidspunktet.

I mange tilfeller vil det være forventningsverdien som utgjør beste estimat for beløpet som skal avsettes, og som selskapet er villig til å betale eller som kreves av motparten. Forventningsverdien av oppgjøret er lik summen av verdien på oppgjøret i de ulike utfallene multiplisert med sannsynligheten for utfallet.

Det er ledelsen i selskapet som skal vurdere om en avsetning skal reflekteres i regnskapet, og størrelsen på avsetningen. I mange tilfeller ville det være nødvendig og nyttig både for å fastsette sannsynlighet og forventningsverdi å involvere en tredje part. En ekspert er en eksternt aktør som bistår i evalueringen basert på objektiv fakta, men også basert på sin erfaring og kompetanse. Ved involvering av eksperter og advokater bør selskapet be om at ekspertene uttaler seg tydelig om sannsynlighetsnivå av et visst utfall i saken de bistår i. Det er en forutsetning at det kommer frem i rapporten de fremlegger.

Dersom selskapet beslutter å sette opp vurderingen av beste estimat selv, bør denne være konkret, beskrive nøye hvilke elementer som er tatt med i vurderingen og henvise så langt det lar seg gjøre til lignende situasjoner eller lett tilgjengelig eksternt markedsinformasjon.

Mulig utfall

Når en situasjon har to mulige utfall, for eks. Ja eller Nei, er det utfallet som har den høyeste sannsynligheten, dvs. over 50%, som legges til grunn for vurdering av avsetning.

For eksempel i situasjon hvor selskapet har et erstatningskrav er de mulige utfallene at det enten skal betales et erstatningskrav eller ikke. Hvis det er større enn 50 % sannsynlighet for at selskapet må betale erstatningskravet, skal selskapet avsette for hele det forventede erstatningsbeløpet. Det er også mulig å avsette for beløpene vektet for sannsynlighet for begge mulig utfall, men det kan bli vanskeligere for ledelsen å forsvare tilnærmingen og at dette er best estimat.

Når en situasjon har flere mulige utfall

I noen saker vil det være flere mulige utfall, og selskapet vil måtte identifisere beløpet tilknyttet til hver mulige utfall, samt sannsynlighet tilknyttet til hvert av dem. Dette er ofte en ganske vanskelig øvelse og krever å hente sammenlignbar kvantitet av informasjon for hvert utfall for å kunne måle hvert enkelt og sammenligne det med de andre.

Forventningsverdi som avsettes i dette tilfelle blir en vektning av hvert mulige utfall med sannsynlighet at dette inntreffer.

I sin vurdering må selskapet beskrive nøye hvert mulige utfall samt forsvare sannsynligheten som er allokert til det. Totalen av alle sannsynligheter er 100%.

Eksempel: Beregningen av beløpet som skal avsettes kan ligne på følge modell, hvor forventningsverdi er 92 500NOK:

Alternativ	Sannsynlighet	Beløpet	Vektet avsetning
1	45%	50 000	22 500
2	40%	100 000	40 000
3	15%	200 000	30 000
total	100%		92 500

Et annet alternative vil være å tenke at alternativ 2 og 3 til sammen utgjør mer enn 50%, og dermed legge til grunn 100 000NOK som et minimum for avsetningen.

Gjentagende avsetning

Dersom avsetningen er tilknyttet til en forpliktelse som dekker flere regnskapsår, for eks. en langvarig rettssak, skal ledelsen

vurdere avsetningen og metoder som ble lagt til grunn ved forrige periode og blant annet analysere om forutsetningene som ble benyttet var riktig målt.

Usikre forpliktelser

Når sannsynlighet for at hendelsen tilknyttet til forpliktelsen er mindre enn 50%, skal det ikke bokføres i regnskapet, men opplyses om i noter. Noten skal inneholde:

- En kort beskrivelse av forholdet
- Effekt på regnskapet dersom en avsetning hadde blitt bokført
- Opplysning om usikkerheten tilknyttet til vurderingen og hendelsen.

Hva skal vurderes

Nedskrivningsvurdering

Nedskrivningsbehov vurderingen inneholder to steg:

Steg 1 Indikatorer for nedskrivningsbehov

Foretaket skal ved hver regnskapsavleggelse ta stilling til om det er indikasjon på verdifall av eiendeler. I sin vurdering skal selskapet vurdere både interne og eksterne indikatorer.

Indikatorer basert på ekstern informasjon:

- Vesentlig fall for anleggsmidlets markedsverdi
- Vesentlig endringer i teknologiske, markedsmessige, økonomiske og juridiske rammebetingelser
- Vesentlige endringer i avkastningskrav og diskonteringsrenter
- Markedsverdiene av egenkapital er mindre enn foretakets balanseførte egenkapital.

Indikatorer basert på intern informasjon:

- Observert ukurans eller fysisk skade
- Vesentlige endringer i selskapets drift som påvirker utnyttelse og forventet bruk av eiendelen
- Intern rapportering som tilsier at avkastningen fra eiendelen blir dårligere enn forventet.
- Dersom selskapet konkluderer at det foreligger indikatorer for nedskrivningsbehov eller ikke har tilstrekkelig informasjon for å kunne fatte en konklusjon, må det vurdere fremtidige inngående kontantstrømmer.

Steg 2 Gjenvinnbart beløp

I praksis har foretaket to alternativer for å forsvare bokført verdi av en eiendel: Markedsverdi og bruksverdi.

I sin vurdering skal ledelsen kort forklare hvilken metoden er valgt og hvorfor.

Markedsverdi

Pga. sin natur og definisjon, finnes det sjelden (aldri) en markedsverdi for goodwill. Goodwill har en verdi for selskapet når sammensatt men andre elementer som tilhører selskapet (produksjonsanlegg, kundeportefølje etc.)

Bruksverdi

For å demonstrere eksistens av verdien bokført som goodwill, benytter selskapet ofte av en beregning av bruksverdi som bygger på neddiskonterte kontantstrømmer (Enterprise Value):

- Det skal først identifiseres hvilke fremtidige kontantstrømmer som forventes i KGE som goodwill tilhører
- Deretter skal nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer beregnes.
- Fremtidige kontantstrømmer - sentrale forutsetninger:

NRS (F) §5.3.2: "Estimat på kontantstrømmer skal ta utgangspunkt i fornuftige og holdbare forutsetninger, og skal gjenspeile

ledelsens beste skjønn. Ekstern informasjon vil ofte være mer objektiv og skal derfor normalt tillegges større vekt enn internt produsert informasjon."

I vurderingsmemo skal de mest sentrale forutsetninger beskrives tydelig og enda viktigere, forsvares, med henvisning til relevante kilder og dokumentasjon som vedlegges memoet.

Kontantstrøms estimatene skal reflektere fremtidige bruk av KGE i tilstanden denne er på vurderingstidspunktet.

Forretningsplan

Fremtidige kontantstrømmer skal baseres på selskapets meste realistiske business plan, dvs. budsjetter, prognoser mv. som er godkjent av ledelsen. Business plan som legges til grunn, og som blant annet gir informasjon om forventet omsetning, margin, lønnskostnader, avskrivninger bør være behandlet av styret.

EBIT og EBITDA er KPler selskapet følger opp jevnlig og kan forsvare forventinger med historikk.

Investeringsplan

I beregningen av fremtidige kontantstrømmer skal selskapet ta hensyn til investeringer som er nødvendig for å holde KGE i samme tilstand som ved vurderingstidspunktet, det inkluderer dermed vedlikehold og eventuelle andre tilpasninger til dagens krav, men uten å ta hensyn til investeringer i total nye installasjoner som ikke er med i KGE i begynnelsen av vurderingsperioden.

En pekefingerregel er at årlige investeringer bør tilsvare årlige avskrivninger.

Vekst i perioden, i terminalverdi og inflasjon

Vekstraten og inflasjon i de første årene skal forsvares gjennom business planen.

Vekstraten i terminverdi bør forsvares med markedsinformasjon, både for bransjen og for landet KGE operer i.

Skatt

Selskapet skal dokumentere hvordan skatt er hensyntatt i vurderingen.

Kontantstrømmer knyttet til skatt skal ikke tas med dersom diskonteringen gjennomføres med en "før skatt"-diskonteringsrente. Dersom bruksverdi beregnes ved "etter-skatt"-diskontering, skal kontantstrømmer knyttet til skatt inkluderes.

Diskonteringsrenter

Diskonteringsrenten er avkastningskravet justert for risiko. Avkastningskravet er den laveste avkastningen en aksepterer for at driften av KGE skal bli lønnsom.

Diskonteringsrenter benyttes for å beregnes dagens verdi av fremtidig kontantstrømmer og være i stand å sammenligne bokført verdi av goodwill med denne bruksverdien.

Avkastningskrav kan beregnes på ulike måter og har ulike definisjoner, og bygger delvis på markedsobservasjoner hos lignende selskaper.

For mindre foretak finnes det ofte begrenset med markedsinformasjon og NRS(F) gir mulighet til å anvende en alternativ lånerente som diskonteringsrente.

Konklusjon om nedskrivningsbehov

Konklusjonen skal alltid bygge på mest sannsynlig utfall og beste estimat prinsipper

I sin konklusjon sammenligner ledelsen bokført verdi av goodwill (og andre eiendeler som eventuelt er vurdert i samme KGE) med beregnet bruksverdi, og konkluderer om det er behov for nedskrivning eller ikke.

Retrospektiv review

Ledelsen forsvarer sin evne til å lage pålitelige vurderinger ved å dokumentere treffsikkerhet på prognoser etablert de siste årene og som inngår i vurderingen, for eks. sammenligne salgsbudsjett de tre siste årene med hva faktisk salg ble.

Sensitivitetsanalyse

Selskapet skal i sin vurdering vise hvordan estimering av bruksverdi er påvirket av at sentrale forutsetninger blir endret noen prosent hver vei. Det kan også beregnes under hvilke forutsetninger kommer "break-point" dvs. når goodwill må nedskrives.

Dette er viktig for at ledelsen skal få frem hvor mye usikkerhet som ligger i sin konklusjon og hvor stor margin ligger i konklusjonen som ble fattet.

Regnskapsmessig behandling

Nedskrivning presenteres som en reduksjon av bokført verdi av eiendelen i balansen mot en nedskrivning av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler i resultatregnskapet. Nedskrivningen opplyses på egen linje i driftsmiddelnoten og beskrives under. Det kan være aktuelt også å nevne nedskrivningen i årsberetningen.

Skattemessig behandling

Nedskrivning av goodwill behandles som en permanent forskjell da skattemessig avskrivning av goodwill behandles gjennom saldoskjemaer. Iht. skattelovens §6-10 gis det fradrag for avskrivning av forretningsverdi som er ervervet ved kjøp eller overtakelse av virksomhet. Det rapporteres gjennom saldogruppe B og avskrives årlig med 20%.

Vi gjør oppmerksom på at for goodwill ervervet ved kjøp av aksjer (kjøp av aksjer med etterfølgende fusjon) gjelder ikke loven, og det kreves en nøye vurdering om hvordan selskapet skal behandle og rapportere dette fremover.

Dokumentasjon som bør vedlegges:

- Business plan behandlet av styret
- Markedsdokumentasjon som underbygger benyttet diskonteringsrente
- Markedsinformasjon om forventet markedsvekst og inflasjon
- Investeringsplan
- Annen dokumentasjon som er relevant for å underbygge vesentlige forutsetninger, for eksempel:
 - uttalelsene fra ekstern ekspert
 - kopi av en vesentlig kontrakt som er hensyntatt i business plan,
 - Godkjent restrukturerings plan som påvirker kostnadsnivå fremover

Last ned veiledning (pdf) for hvordan skrive ledelsesvurdering

[Hvordan skrive ledelsesvurdering - Avsetning for forpliktelser](#)

For mer informasjon kontakt:

Mylène Vandermeersch
Senior Manager

+47 4063 9392

Om KPMG

Hold deg oppdatert

Redaktør for Verdt å vite

© KPMG AS and KPMG Law Advokatfirma AS, Norwegian limited liability companies and a member firm of the KPMG global organization of independent member firms affiliated with KPMG International Limited, a private English company limited by guarantee. All rights reserved.
